

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi vuonna 1993 kansaneläkelaitokselle tilitettäisiin liikevaihtoveron tuotosta valtion vuoden 1993 varsinaisessa talousarviossa liikevaihtoveron tuloarvioksi merkityn

määrän 1/22 eli arviolta 1 870 miljoonaa markkaa.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 1993 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta ja olemaan voimassa saman vuoden loppuun.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Kansaneläkevakuutuksen ja sairausvakuutuksen rahoitukseen osallistuvat vakuutetut, työnantajat sekä valtio ja kunnat. Lakimääräisten osuuksien lisäksi valtio osallistuu rahoitukseen siltä osin kuin muut tuotot eivät kata kustannuksia. Tätä niin sanottua takuusuoritusta valtio joutui vuonna 1991 suorittamaan kansaneläkerahastoon 4 300 miljoonaa markkaa ja sairausvakuutusrahastoon 2 100 miljoonaa markkaa.

Valtiontalouden tasapainottamiseksi korotettiin vuodelta 1992 perittävää vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksua 1,50 penniä veroäyriältä ja sairausvakuutusmaksua 0,50 penniä veroäyriältä. Tästä huolimatta arvioidaan valtion joutuvan vuonna 1992 suorittamaan takuusuorituksena edellä mainittuihin rahastoihin yhteensä noin 2 700 miljoonaa markkaa.

Taloudellinen tilanne jatkuu maassamme vaikeana. Vuoden 1993 valtion talousarvioesitykseen sisältyvistä säästötoimenpiteistä huolimatta valtio joutuisi vuonna 1992 voimassa

olevillakin maksuperusteille suorittamaan edellä mainittua takuusuoritusta. Vuodelta 1992 perittävien tilapäisten kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksujen maksukorotusten poistuminen vuoden 1993 alusta siten, että vakuutetun kansaneläkevakuutusmaksun 0,25 pennin korotus veroäyriältä säilytetään kuitenkin vuonna 1993, aiheuttaa yhteensä noin 4 000 miljoonan markan tulonmenetyksen kansaneläkelaitoksen rahastoihin vuonna 1993.

Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa ei ole mahdollisuutta työnantajamaksujen eikä kuntien kansaneläke- ja sairausvakuutusmaksujen suurempaan perimiseen kuin mitä on ehdotettu valtion vuoden 1993 talousarvioesityksessä. Vakuutettujen maksujen alentaminen onkin korvattava muulla tavoin. Valtion vuoden 1993 talousarvion menojakaaan ei tulisi lisätä. Vakuutettujen maksualennusten johdosta tapahtuva tulojen väheneminen ehdotetaankin korvattavaksi osittain siten, että vuonna 1993 kertyvästä liikevaihtoveron tuotosta tilitetään kansaneläkelaitokselle 1/22 eli arviolta 1 870 miljoonaa markkaa. Muilta osin vakuutusmaksutulojen väheneminen korvataan kansaneläke-

laitokselle valtion takuusuorituksen kautta.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan säädettäväksi laki kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta.

2. Taloudelliset vaikutukset

Kansaneläkelaitoksen maksutulon väheneminen 1 870 miljoonalla markalla korvataan tilitämällä vastaava summa liikevaihtoveron tuo-

tosta kansaneläkelaitokselle, jolloin valtiolle kertyvä liikevaihtoverotuotto pienenee.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu yhteistyössä valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kesken ja siitä on oltu yhteydessä kansaneläkelaitokseen ja verohallitukseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Liikevaihtoverolain (559/91) 1 §:n mukaan tavaroiden ja palvelujen Suomessa tapahtuvasta myynnistä ja maahantuonnista suoritetaan liikevaihtoveroa valtiolle. Kansaneläkelaitoksen rahoituksen turvaamiseksi vuonna 1993 ehdotetaan liikevaihtoverolain 1 §:n säännöksestä poiketen kansaneläkelaitokselle tilitettäväksi osa vuoden 1993 liikevaihtoveron tuotosta.

Kansaneläkelaitokselle tilitettävää liikevaihtovero-osuutta rajoitettaisiin sekä ajallisesti että määrällisesti. Säännösehdoituksen mukaan vuonna 1993 tilitetään kansaneläkelaitokselle liikevaihtoveron tuotosta valtion vuoden 1993 varsinaisessa talousarviossa liikevaihtoveron tuloarvioksi merkityn määrän 1/22. Valtion varsinaisessa talousarviossa vuodelle 1993 liikevaihtoveron tuloarvioksi on merkitty 40,1 miljardia markkaa. Veron kertymässä mahdollisesti aiheutuvilla muutoksilla ei olisi vaikutusta kansaneläkelaitokselle tilitettävään määrään.

2 §. Kansaneläkelaitokselle kuuluvaa liikevaihtovero-osuutta tilitettäisiin kalenterikuukausittain. Kunakin kalenterikuukautena tili-

tettäisiin 1/12 siitä määrästä, joka ehdotuksen 1 §:n mukaan olisi tilitettävä kansaneläkelaitokselle vuonna 1993.

3 §. Kuukausierät tilitettäisiin kansaneläkelaitokselle kunkin kalenterikuukauden 28 päivänä.

4 §. Tilitysten tekemiseen ja maksatukseen liittyvistä hallinnollisista toimenpiteistä huolehtii verohallitus tai sen määräämä lääninverovirasto.

5 §. Pykälään sisältyy säännös lain täytäntöönpanoa koskevasta yleisestä asetuksenantovaltuudesta.

6 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993. Laki olisi voimassa vuoden 1993 loppuun.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 1993 alusta ja olemaan voimassa vuoden 1993 loppuun.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kansaneläkelaitoksen rahoituksen väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sen estämättä, mitä liikevaihtoverolain (559/91) 1 §:ssä säädetään liikevaihtoveron saajasta, tilitetään vuonna 1993 kansaneläkelaitokselle liikevaihtoveron tuotosta valtion vuoden 1993 varsinaisessa talousarviossa liikevaihtoveron tuloarvioksi merkityn määrän 1/22 sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Kansaneläkelaitoksen osuus liikevaihtoverosta tilitetään kalenterikuukausittain. Kunkin kalenterikuukautena tilitetään 1/12 siitä osuudesta, joka määräytyy 1 §:n mukaan.

3 §

Kuukausierät tilitetään kansaneläkelaitokselle kunkin kalenterikuukauden 28 päivänä.

4 §

Tässä laissa tarkoitettujen tilitysten tekemisestä ja siihen liittyvästä maksatuksesta huolehtii verohallitus tai sen määräämä lääninvrovirasto.

5 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1993 ja on voimassa vuoden 1993 loppuun.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1992

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

